

se edoceat. Nārada Vishṇum celebrat. 3. Mundus a Vishnue creatus. Hominum piorum laudatio, malorum improbatio. 4. Devotione et fide (śraddhā, bhakti) omnia nituntur. Vishṇus Mrikaṇḍis pietate oblectatus, filius ejus ipse nascitur. 5. Márkaṇḍeya Vishṇum colit. Quibus virtutibus Bhagavatis sectatores (bhāgavatās) cognoscantur. 6. Locum omnium sacerrimum ad Gangae et Yamunae confluentem esse, Prayāga appellatum¹. Vārāṇāsiae (Vārāṇasī, Kāśī, Avimukta) laudes. Prayāgae, qui lingae forma colatur, Śivam Vishnuis esse formam². 7, 8. Sagaridarum fata. 9. Mitrasaha, Sudāsae filius, a Vasishṭha irato in Rākshasam transformatus, Gangae aquis lustratus pristinam formam recuperat. 10. Dei quum a Bali, Daityarum duce, pugna devicti essent, Aditis in Himavate severam corporis castimoniam subit. 11. Vishṇus, ab Aditi hymno celebratus, filium ejus se, quo Daityas perderet, nasciturum esse ei promittit. Nani forma assumpta Balis sacrificium adit, eumque dolo interficit. 12. In praecedente capite quum agrorum largiendorum praemia memorata fuerint, duodecim nunc distichis qui homines donis digni, quive indigni sint³, docetur. 13. Yama Bhagīratham regem hominis pii officia eorumque praemia edocet. 14. Impiorum apud inferos et in alia corpora migrantium supplicia. Quibus flagitiis homines ad inferos ferantur⁴. Animo Vishnui devoto (bhakti) delicta expiari posse. 15. Bhagīratha a Bhṛigue Vishnuis cultum edocetur, a deoque ut Gangae undis Sagaridarum cineres lustren-

tur obtinet. 16. Duodecimo quoque novilunii die vota facienda (dvādaśivrata), eaque duodecimo Mārگاśīrshae mensis novilunii die solvenda sunt (udyāpana). 17. Lakṣmīnārāyaṇavratam plenilunii die suscipiendum et mensis Kārttikae plenilunio solvendum est. 18. Dhvajāropavratam, qua cerimonia decimo Kārttikae mensis novilunii die vexillum in Vishnuis templum portatur. Sumatis rex Vibhāṇḍakae anachoretae ejus ceremoniae originem explicat. 19. Haripanchakavratam. Votum decimo quoque novilunii die suscipitur, ceremoniis quadriduum continuatis, et proximo anno Mārگاśīrshae mense solvitur. 20. Māsopavāsa, unius mensis jejunium. Hoc votum decimo novilunii die mensium Āshāḍha, Śrāvaṇa, Bhādrapada, Āṣvayuja suscipitur. 21. Ekādaśīvratam. Hoc jejunii votum undecimo die et lucentis et evanescentis lunae suscipitur. Pii vel decimo et duodecimo die jejulant⁵. Additur episodium, in quo Bhadrāśīla Gālavae patri se olim Dharmakīrti nomine regem, Dattātreyae discipulum, fuisse narrat, mortuumque a Yama eam tantum ob causam ex inferis esse dimissum, quod semel illud votum religiose observasset. 22-25. Quatuor ordinum officia (varṇāśramāchāra). 26. De manium cultu (śrāddha). 27. De diebus, dierum partibus, constellationibus, quae suscipiendis votis fausta sunt (tithinirṇaya). 28. Delictorum piacula (prāyaścitti). 29. Hominum justorum apud inferos praemia, scelerum poenae (yamamārgagamanam)⁶. 30. Vitam humanam inde ab origine usque ad extinctionem variis et cupiditatibus et miseriis subjectam esse, quare, quo metempsychosis evitetur, summi numinis cognitionem obtinendam esse. Major pars hujus capitis oratione soluta scripta est. 31. Homines ita demum a mundi vicissitudinibus liberari posse, si toto animo in Vishnuis meditationem incumbant. Meditationem bifariam divisa esse, alteram esse inferiorem, quae piis operibus faciendis obtineatur (kriyāyoga), alteram superiorem, quum animo ab externis operibus revocato summi numinis naturae penitus cognoscendae studeatur (jñāna-yoga). Quae meditationis adjumenta sint. In quorum numero inde a dist. 113 triginta sedendi rationes my-

¹ सेयं गंगा महापुरुषा नदीरन्याः प्रविश्य वै । मेघादिषु च मासेषु पावयत्यखिलं जगत् ॥ गोदावरी भीमरथी कृष्णा रेवा सरस्वती । तुंगभद्रा च कावेरी कालिंदी वाहुदा तथा ॥ वेत्तावती ताम्रपर्णी शरयू च द्विजोत्तमाः । एवमादिषु तीर्थेषु गंगा च सततं स्थिता ॥

² Purāṇam nostrum etiamsi Vishnuiticum sit, ab homine superstitioni Śivaiticae neutiquam inimico scriptum est. Cf. XIII. 40. देवतायतनं यस्तु कुरुते कारयत्यपि । शिवस्यापि हरेर्वापि तस्य पुण्यफलं शृणु ॥ ibid. 93. तिलतैलेन संस्त्राय विष्णुं वा शिवमेव वा । स याति तत्तत्सारूप्यं कुलव्रितयसंयुतः ॥ शिवमिष्टुरसेनापि यः स्नापयति शक्तिः । शिवलोके वसेत्कल्पं शतकोटिकुलान्वितः ॥ XIV. 87. नास्तिकानां प्रवक्ष्यामि विमुखानां हरे हरौ । In cap. XXXVIII (dist. 111 sqq.) quibus precibus uterque deus adeundus sit traditur.

³ नक्षत्रपाठकस्यापि दत्तं भवति निष्फलं । Aliis etiam locis astrologi nullius bonae frugis hominibus adnumerantur.

⁴ Inter ea facinora quae nullo modo expiari possunt etiam hoc enumeratur : बौद्धालयं विशेषस्तु महापद्मपि वै द्विजः । न तस्य निष्कृतिर्दृष्टा प्रायश्चित्तशतैरपि ॥ ५५ ॥ बौद्धाः पार्श्विनः प्रोक्ता यतो वेदविनिर्दकाः । तस्मात् द्विजस्तान्नेक्षेत यतो वेदवहिष्कृताः ॥ ५६ ॥ ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि द्विजो बौद्धालयं विशेषत् । ज्ञात्वा च निष्कृतिर्नास्ति शास्त्राणामेष निर्णयः ॥ ५७ ॥

⁵ उपवासफलं लिप्सुर्जज्ञाद्विचित्रतुष्टयं । पूर्वापरदिने रात्रावहोरात्रं तु मध्यमं ॥ ५ ॥ एकादशीदिने यस्तु भोक्तुमिच्छति सन्नमाः । स भोक्तुं सर्वपापानि स्पृह्यालुर्न संशयः ॥ ६ ॥ भवेद्दृश्यामेकाशी द्वादश्यां च मुनीश्वराः । एकादश्यां निराहारो यदि मुक्तिमभीप्सति ॥ ७ ॥

⁶ Chitrāgupta, Yamae minister, hoc officio etiam in Garuḍapurāṇa functus, ita describitur : प्रलयांबुदनिर्घोषो अंजनान्द्रिसमप्रभः । विद्युत्प्रभायुधैर्भीमो द्वात्रिंशद्भुजसंयुतः ॥ योजनत्रयविस्तारो रक्ताक्षो दीर्घनासिकः । दंष्ट्राकरालवदनो वापीतुल्यविलोचनः ॥ मृत्युञ्जरादिभिर्बुद्धिश्चित्तगुप्तो विभीषणः ।